

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ В ЦЕХАХ РЕМІСНИЧОЇ МОЛОДІ ЗАКАРПАТТЯ У СЕРЕДИНІ ХІХ ст.

Для ремісничої молоді Закарпаття через відсутність шкільного навчання єдиним джерелом знань було навчання в цехах. У середині ХІХ століття серед майстрів цехів переважали неписьменні. Так, у справі нових цехових правил гончарного цеху від 25.09.1848 року було шість власних підписів і десять хрестиків за неграмотних. Із метою усунення цього недоліку для учнів-ремісників запроваджується недільна школа, у якій викладали вчителі народних шкіл католицького, уніатського і реформаторського віросповідання.

Головним у керамічних цехах був майстер, який пройшов триступеневу систему навчання, учень - підмайстер - майстер. Кожний етап навчання вимагав публічного іспиту «зразкового предмета», його оцінювала спеціальна комісія.

До керамічних цехів учні вступали у віці 12-14 років. Перший етап навчання міг тривати від двох до чотирьох років. Усі учні жили у майстра і знаходились на повному його утриманні, тому заробітної плати не отримували. Були цехи, в яких дозволялася робота учня, де вони мали змогу заробити кошти для власних потреб. Окрім навчання, вони виконували всю роботу по господарству, наприклад: носили воду, дрова, забавляли немовля. Якщо майстер запізнювався додому, то учень повинен був іти йому назустріч із ліхтарем і освітлювати дорогу. В обов'язки учня входило чищення інструментів, прибирання майстерні. Окрім цього, він повинен був працювати в полі та на винограднику. Ще одним із обов'язків учня було щосуботи мити ноги своїй господині, тому здебільшого робочий день учня тривав 15-18 годин.

Залишати майстра раніше вказаного терміну навчання без поважної причини учень не міг. У таких випадках порушників повертали і піддали тілесному покаранню. Про учнів, які відлучалися з майстерні на тривалий час і не бажали засвоювати матеріал, не виконували своїх обов'язків, не хотіли виправлятися, майстер змушений був доповідати у головний цех, після чого всі матеріали подавав владі.

Після закінчення першого етапу навчання учень отримував мандрівну книжку і вирушав у мандрівку не менше ніж на три роки іншими містами з метою вдосконалення своєї професійної майстерності. Усі пересування та робота в інших майстрів фіксувалися у мандрівній книзі. Після закінчення цього терміну підмайстер складав іспит і ставав майстром.

Двоступенева навчальна система (учень-підмайстер), давала змогу готувати кваліфіковані кадри для ремісничого виробництва. Кожний майстер працював окремо у своїй власній майстерні. Усі інструменти та матеріал для

виробництва був також власний. Під час роботи майстру допомагали один – два підмайстри та учні.

УДК 376-053.4

АТРОЩЕНКО Т.О., ЗЕЙКАН Т.П.
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК РЕФЛЕКСІЇ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Основним змістовим компонентом підготовки дітей старшого дошкільного віку до школи виступає формування у них елементів теоретичного мислення. Причому, розумові дії, які становлять зміст теоретичного мислення і сформовані ще до початку навчання, повинні бути використані у процесі включення дитини в навчальну діяльність. Елементи теоретичного мислення, складові готовності дітей до школи, забезпечують високу успішність діяльності дитини у початкових класах школи. Основою теоретичного мислення виступає рефлексія.

Рефлексія є однією з необхідних здібностей особистості дитини в період переходу до нового етапу свого життя - навчання у школі. Особливості змісту та підготовки рефлексивних здібностей дітей цього віку вивчені недостатньо. Звідси випливає проблема цілеспрямованого й організованого розвитку рефлексії у старших дошкільників під керівництвом вихователя.

За визначенням психологічного словника, рефлексія (від лат. reflexio – відображення) – процес самопізнання суб'єктом власних психічних станів та дій. Рефлексивність особистості виявляється в її здатності критично оцінювати свої дії та змінювати відповідно до цього мислення і діяльність [1].

На думку А. І. Зязюна, рефлексія - це не просто знання чи розуміння суб'єктом самого себе, а й з'ясування того, як інші знають і розуміють індивіда, його особистісні характеристики, емоційні реакції, когнітивні уявлення [2].

У дослідженнях В. Мухіної поставлено питання про розвиток рефлексії в умовах ігрової діяльності. Рефлексія визначається В. Мухіною як «здатність людини аналізувати свої власні дії, вчинки, мотиви і співвідносити їх із загальнолюдськими цінностями, а також з діями, вчинками, мотивами інших людей» [3, с.131].

В. Слободчиков показав, що дії рефлексивного аналізу реалізуються дитиною у наступних процесах:

1) у процесі мислення як діяльності у вирішенні навчальних завдань. Рефлексія проявляється в усвідомленні і аналізі дитиною основ власних розумових дій. Дане розуміння рефлексії в даний час виступає загальноновизнаним у науковій школі розвивального навчання (В.Давидов, А.З. Зак та ін.);

2) рефлексія виникає і формується в процесі комунікацій дітей при організації навчального співробітництва на заняттях. Дійсно, рефлексія існує як необхідна розумова дія, здійснювана дитиною для координації дій і взаєморозуміння з партнерами по спілкуванню.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>